

HUME: PER QUÈ LA IDEA DE CAUSALITAT NO ÉS UNA IDEA VÀLIDA?

Hume, basant-se en el principi de la còpia estableix un criteri de veritat: una idea només serà verdadera si correspon a una impressió, i serà falsa si no és així. Això significa que, si alguna idea no correspon a una impressió és fruit de la imaginació, i per tant cal tractar-la com una idea imaginària i no verdadera.

Hume ens dirà que tots els objectes de la raó i de la investigació humana poden dividir-se en dos grups: relacions d'idees i qüestions de fet.

Les relacions d'idees són les pròpies de l'experiència, i són demostrativament certes, són bàsicament enunciats matemàtics o lògics. Per exemple, si agafem l'enunciat " $2+3=5$ " veurem que es necessari, no pot no ser, i que és també universal, vàlid per tota la realitat.

Per altra banda, les qüestions de fet, fan referència a les coses de la realitat, i per això són pròpies de les ciències naturals, les empíriques. L'exemple que posa Hume és l'afirmació "el Sol sortirà demà". Segons Hume, aquest és un enunciat contingent, no necessari i particular, no universal. Per molt convençuts que estiguem de la certesa de l'afirmació " el Sol sortirà demà ", podem entendre que el seu grau de veritat es diferent del de la proposició " $2+3=5$ ". Si el Sol no surtis demà no s'alteraria l'ordre lògic de l'univers, en canvi, es impossible que $2+3$ sigui un nombre diferent de 5.

El nostre convenciment en la veritat d'aquesta afirmació, segons Hume, deriva únicament del costum. Nosaltres creiem que el Sol sortirà demà, perquè fins el moment, l'experiència ens ha demostrat que cada dia surt el Sol, però no és una veritat innegable com passa amb els judicis matemàtics. Per Hume el coneixement de qüestions de fet està fundat en la relació causa i efecte.

Aquesta relació tradicionalment, s'ha definit com el principi de causalitat, i parteix de la base que entre el que anomenem causa i el que anomenem efecte, existeix una connexió necessària. Hume ens dirà que aquesta connexió necessària és una idea falsa, imaginària, perquè és una idea que no correspon a cap impressió.

DESCARTES: COMENTA LA FRASE: “PENSO LLAVORS EXISTEIXO”

Descartes comença allà on acaba el Renaixement, amb l'escepticisme, això significa que ho posarem tot en dubte, el dubte és hiperbòlic, com que de tot en puc dubtar, tot és sospitós i tot s'ha de negar. La negació és el límit del dubte.

La qüestió és, si trobem una veritat fins hi tot dins del dubte aquesta serà irrefutable, i se superarà l'escepticisme.

I es justament quan s'arriba al límit del dubte quan podem trobar la primera veritat, el jo.

El mateix fet de dubtar de tot, el fa veure que està dubtant, això significa que hi ha alguna cosa que dubta, existeix alguna cosa que pensa, amb aquesta reflexió Descartes anuncia la seva frase famosa: “**cogito ergo sum**” (penso llavors existeixo).

Descartes il·lustra aquest descobriment amb l'exemple del tros de cera, imaginem que acostem un tros de cera al foc, aquest s'anirà desfent i adoptant diferents formes, però nosaltres deduïm que és el mateix tros de cera, com? No és a través dels sentits, que l'únic que ens mostren són formes diferents, sinó que ho sabem mitjançant la raó, l' intel·lecte. Podem no estar segurs que efectivament no hi hagi cera, dubtem encara de l'existència de les coses, però si que queda clar que jo penso en la cera, i per tant existeix un jo que pensa, aquest jo és el que Descartes anomena la “res cogitans”, que significa la substància pensant, el jo existeix i es caracteritza pel pensament.

La existència del jo, de la consciència, és una intuïció, constitueix una veritat indubtable, que se'ns presenta de forma clara i distinta, per això ens dirà que la primera veritat té la funció de ser el criteri de evidència. Descartes estableix, a partir d'aquest moment, que seran veritables totes les coses que concebem de forma clara i distinta, que concebem de la mateixa manera que hem concebut el jo.

PLATO: COMENTA LA FRASE “CONÈIXER ÉS RECORDAR”

La frase de “conèixer es recordar” neix de del diàleg “Menó” on Plató va presentar la teoria de la reminiscència. Amb aquesta frase, Plató es referia als

conceptes universals que no es podien explicar a partir de la experiència merament empírica o perceptiva.

Per poder entendre aquesta teoria de Plató, cal entendre que Plató postulava l'existència de una doble realitat (dualisme ontològic). Per un costat està el món sensible, el món físic i per l'altre costat el món de les idees i de la veritat. Un dels mites que Plató va utilitzar per il·lustrar aquesta teoria es el Mite de la caverna.

El que es vol transmetre amb aquest enunciat es que quan coneixem una veritat, en veritat no estem aprenent quelcom nou sinó el que fem es recordar coneixements que la nostra ànima ja havia conegut en el món de les idees.

Així com s'il·lustrava al diàleg, Plató explica com l'ànima viu en el món de les idees i coneix la veritat, després s'encarna en un cos, olivant els coneixements que havia après però mitjançant l'ajuda d'un mestre i el diàleg, l'ànima aconsegueix recordar aquells coneixements olivats.

La teoria de la reminiscència de Plató es podria resumir en que el coneixement es innat, ja que l'ànima ja coneixia la veritat abans d'encarnar-se al cos. De manera que, el ésser humà no aprèn sinó que recorda i és per això que el seu principal objectiu serà recordar tot allò que l'ànima ja coneixia abans de caure en el cos.

LOCKE: EXPLICA EL PAS DE L'ESTAT DE NATURALESA A L'ESTAT POLÍTIC.

L'estat de naturalesa de Locke no és un estat presocial ni premoral. En ell, els homes viuen en família i reconeixen l'autoritat d'aquesta. A més reconeixen la llei natural, pròpia i connatural a la nostra raó, que ens porta a defensar la nostra vida i llibertat i a respectar la dels altres. És el que Locke denomina drets naturals. A ells s'afegeix el dret de propietat, que, com els anteriors, no neix de la societat, sinó que és previ a ella. I argumenta Locke que la propietat és en principi comunal, ja que totes les coses van ser donades a tots per Déu. Però això no exclou el dret de cada un d'apropiar-se individualment d'alguna cosa per mitjà del treball. Aquest es constitueix llavors com el mitjà legítim d'adquirir una propietat. D'aquí es dedueix que tenim dret a tanta propietat com siguem capaços de treballar, però no a més. No obstant això, amb la introducció de la moneda en els intercanvis de béns sorgeix la possibilitat d'incrementar les possessions individuals més enllà dels límits establerts per la llei natural.

És a dir en estat natural els éssers humans viuen en un règim de llibertat, igualtat i respecte mutu. El treball i les relacions familiars els proporcionen una existència feliç. Tot i això existeix la necessitat de constituir una societat amb el seu govern i les seves lleis perquè la societat civil s'origina per les deficiències de l'estat de naturalesa, incapaç de garantir als individus els seus drets. Locke creu que en absència de lleis i jutges imparcials, no es pot assegurar que els altres respectin el que és de cadascú i caldrà determinar de quina manera castigar les possibles infraccions que es puguin cometre. Considera que la raó ens dona a entendre el que és just i bo, però cal instaurar un estat en que la justícia es pugui realitzar de manera efectiva. I aquest és precisament l'**estat polític**.

COMPARA UN TEMA EN DOS AUTORS: Descartes i Plató

Si hem de buscar algun dubte en Plató, el trobem unida al mètode dialèctic, per ascendir recordem, però per poder recordar necessitem algú que ens guïï, un professor que a través de les preguntes adequades ens porti a la veritat, a la idea de bé. Les preguntes serveixen per treure el coneixement a la llum, perquè el coneixement es troba en la nostra ànima a manera de record

Descartes utilitza el dubte com a part del mètode per accedir a una veritat indubtable o evidència.

Descartes comença allà on acaba el Renaixement, amb l'escepticisme, això significa que ho posarem tot en dubte. Hi ha raons per posar-ho tot en dubte: els errors dels sentits, que a vegades ens enganyen. Podem dubtar de l'existència del món extern a nosaltres. I podem dubtar de les veritats independents de l'experiència, com les matemàtiques.

Arribats aquest punt qualsevol cosa és sospitosa, podem dubtar de tot, i això significa que el dubte és hiperbòlic, com que de tot en puc dubtar, tot és sospitós i tot s'ha de negar. La negació és el límit del dubte.

La qüestió és, si trobo una veritat fins hi tot dins del dubte hiperbòlic, aquesta serà irrefutable.

I es justament quan arribem al límit del dubte quan podem trobar la primera veritat, el jo.

En aquest aspecte coincideixen els dos filòsofs, ja que pretenen arribar a una primera veritat.

